EL PUNT AVUI+

CULTURA BARCELONA -
29 abril 2021 2.00 h

Catalunya, partida [2]

- **Annie i Michel Bougain desgranen a 'La partició de Catalunya' la imbricada història del Tractat dels Pirineus, que va acabar amb la divisió del país el 1659**

Lluís XIV i Felip IV a l'illa dels Faisans, el 1660, durant la si
Pintura de Jacques Laumosnier ***VIQUIPÈDIA****.*

MIQUEL RIERA - BARCELONA

Que la definició del Tractat dels Pirineus (1658-1660) havia estat complexa en el cas de la partició de Catalunya, sobretot pel que fa a Llívia i en la divisió de la Cerdanya, és un fet a bastament conegut i divulgat pels historiadors, però Michel i Annie Bougain n'aporten noves i aclaridores dades a *La partició de Catalunya*, que acaba de publicar en català Rafael Dalmau Editor. L'han traduït del francès Aleix Renyé i

Roser Carol, després que l'any 2019 fos publicat en aquesta llengua per l'editorial Trabucaire de Perpinyà

El subtítol del volum, *Història rocambolesca del Tractat dels Pirineus*, ja fa suposar als lectors que no estan davant d'un llibre d'història normal, primer perquè no està escrit per historiadors –la qual cosa no li treu rigor científic, tot al contrari– i, en segon lloc, pel punt de vista irònic amb què es descriuen moltes de les situacions viscudes en aquell episodi de conseqüències tan amargues per al país.

Els Bougain –en Michel havia exercit d'advocat a Perpinyà durant molts anys i estan especialment vinculats a la Cerdanya– han partit a l'hora d'escriure el llibre de l'estudi de la correspondència del cardenal Mazzarino, primer ministre francès en temps de Lluís XIV, i del diari d'Atto Melani, un cantant *castrati*, molt popular a l'època, que treballava com a agent del cardenal. També han fet recerca en altres fonts, com ara l'arxiu de Simancas.

Els autors posen en evidència "els conflictes d'interessos, els tripijocs, les picabaralles, els enganys, els malentesos, l'arrogància dels protagonistes i el desconeixement del territori" que van caracteritzar els debats per fixar les noves fronteres. D'aquí el subtítol que comentàvem.

"Originals de tractats desapareguts (el de París, del 4 de juny del 1659), tractats sense signar per les dues parts (el de Llívia, del 1660)... moltes incògnites afegides a una reflexió: podem continuar considerant una *pau* la conquesta de Catalunya per les armes i la partició d'un territori que no pertanyia a cap de les dues parts bel·ligerants i que va deixar ferides obertes?", es pregunten els autors.

“El tractat tenia 124 articles més set articles secrets. Tot hi era ben previst, fins i tot el destí del príncep de Mònaco. Tan ben previst que l’execució de la majoria dels articles es va fer sense problemes. Tot hi era perfectament clar, concís, sense cap equívoc. Tot... menys el que feia referència a la divisió de Catalunya, un repartiment territorial eludit reiteradament fins al punt de posar en perill una pau negociada amb penes i treballs i que necessitaria un any suplementari d’estira-i-arronses abans d’arribar a un acord fosc i incomplet, l’Acord de Llívia del 12 de novembre del 1660”, expliquen al preàmbul els Bougain, una història que ja deixa entreveure els daltabaixos que el lector trobarà al llarg del volum a mesura que vagi seguint les negociacions entre les dues parts.

També quan trobi alguns dels personatges clau, com ara l’occità Pèire de Marca, l’eclesiàstic que va *vendre* a Mazzarino la idea que França havia de recuperar els límits de la Gàl·lia romana o el mateix cardenal, un hàbil negociador davant dels espanyols Fuensaldaña, Haro o Pimentel.

Tot plegat a esquenes d’una Catalunya que, tot i els seus drets històrics, no va poder fer res davant l’acció de les dues potències europees i que va veure com el país acabava esquarterat en més d’una seva quarta part.

‘La partició de Catalunya’